

УДК 69.003

Ю. Е. Тимофєєв,
Н.І.Нікогосян,
О.М.Євдоченко

**КОМПЛЕКСНА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНА
ПАРАДИГМА ЯК ЗАСІБ РЕФОРМУВАННЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В
СУЧАСНОМУ СВІТІ : ПРИНЦИПИ , МОДЕЛЬ, РІШЕННЯ**

А н о т а ц і я :

В статті розглядається та досліджується новий концептуальний підхід реформування будівництва, основною тезою якого є глибинні та кардинальні зміни у підготовці кадрів для галузі. Підхід заснований на багатолітньому досвіді одного з авторів як педагога-куратора та керівника Служби волонтерства, благодійництва й милосердя КНУБА.

Ключові слова: загальна цільова модель ідеального студента, інтегрована шкала оцінювання студента , коефіцієнт шляхетності, принципи сучасної освіти, світоглядно-професійна методика освіти.

А н н о т а ц и я :

В статье рассматривается и исследуется новый концептуальный подход реформирования строительства, основным тезисом которого является глубокие и кардинальные изменения в подготовке кадров для отрасли. Подход основанный на многолетнем опыте одного из авторов как педагога-куратора и руководителя Службы волонтерства, благотворительности и милосердия КНУБА.

Ключевые слова: общая целевая модель идеального студента, интегрированная шкала оценивания студента , коэффициент интеллигентности , принципы современного образования, мировоззренческо-профессиональная методика образования.

Summary :

In article consider and explorer new conception to reform of construction. Fundamental item of that concept is deep and circumstance changes to preparation of personnel for branch. The concept be based on of many years experience of author as educationist and manager of Service of volunteering, socialing and favour of KNUCA.

Key words: general purpose model of ideal student , integral scale of mark student , indicator of intelligentsia , principle of modern education , outlook- professional methodology of education.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ:

Будівельна галузь є галуззю системоутворюючою. В ній мов у дзеркалі відзеркалюються основні проблеми як соціально-економічного, так і суспільного порядку. І їх вирішення є без сумніву запорукою ефективного розвитку всьогонародного господарства України. Сказане тим більше має силу в умовах світової кризи, яка зачепила і нашу країну. З чого потрібно починати? Ми вважаємо, що починати треба з людей. Адже головною метою функціонування суспільства на нашу думку є люди. Людський фактор, як не крути, одна з головних причин і наших вселенських досягнень, і не менш вселенських прорахунків, що приводять часто-густо до тих чи інших трагедій. За прикладами бігати не треба, вони всім відомі. Саме тому від якості наявних

кадрів в галузі багато в чому залежить і міцність збудованих будівель, і їх стійкість, і їх екологічність, естетичність та комфорт. Від цього ж залежить і економічність об'єктів, не кажучи вже про їх вписаність в архітектурний колорит того чи іншого населеного пункту. Проблема однак полягає в тому, що сучасна система освіти не в повній мірі забезпечує підготовку галузі високоякісними кадрами. І причин тут декілька:

1. Вона (система освіти) є достатньо вузькоспеціалізованою. Основна її орієнтація - надання молоді певного кола професійних знань. При цьому випускається з уваги той факт, що самі по собі знання – то інформація, а відтак можуть бути використані будь-яким чином. Ніяких додаткових обмежень, які б формували в студенті образ бажаного використання здобутих ним знань, чинна система освіти не встановлює і не фіксує. Внаслідок цього проблема свідомого вибору

між різними варіантами застосування знань перед студентом, як правило, не стоїть.

2. Вона (система освіти) є дуже часто безсистемною. Студентам, як правило, читають вузькі дисципліни. Інтегрованих же курсів, які б формували суть справи в цілому, або вкрай мало, або не існує взагалі.

3. Вона (система освіти) ,м'яко кажучи, відірвана від потреб реальної практики. Студенти перевантажені теоретичними курсами, не маючи, можливості спробувати застосувати отримані знання в умовах наближених до реальних.

Вирішити зазначені вище проблеми в межах чинної парадигми неможливо, оскільки вона ж їх і породила. Отже, розробка концептуальних засад **нового науково-методичного підходу**, в рамках якого стане можливим повне чи часткове зняття поставлених питань, є без сумніву **актуальним** завданням сьогодення і покладена в основу цієї статті.

АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРИ:

Робота заснована на вимогах наказу МОНУ від 07. 08. 2002 р. №450 та Концепції гуманітарного розвитку України на період до 2020 р. (лист МОНМСУ від 20. 08. 2012 р.№1(9-584). Крім того, в роботі врахований багатолітній досвід навчально-виховної діяльності автора.

МЕТА РОБОТИ :

*Метою статті можна вважати розробку принципів загальної моделі та окремих рішень **комплексного навчально-виховного підходу** реформування будівельної галузі в сучасному світі.*

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ:

Серед основних проблем, що спричинили становище яке склалося, Концепція гуманітарного розвитку України на період до 2012р. (далі-Концепція) називає " відсутність нової системи культурних цінностей , втрата у широких верств суспільства ціннісних орієнтирів , відторгнення від культурних надбань значної частини соціуму " [2], тощо. Тобто мова йде передусім про духовний зміст системи освіти ,

точніше про його вторинність в чинній парадигмі. А на нашу думку духовно-ціннісна складова освіти має бути виведена на перші місця, бо тільки на основі інтелігентної людини можна сформувати справжнього фахівця. Сказане зовсім не означає повну відміну чинних норм, оскільки багато з них можуть бути використані і в новій системі. Так відповідно до [1] начально-виховний процес є триєдиною системою, в якій виділяються організаційна, методична та наукова робота. Ми вважаємо зазначені складові не напрямками діяльності, а їх елементами. З цієї точки зору в освітянському процесі слід виділяти (див рис 1):

1) *духовно-ціннісний блок*, тобто комплекс заходів, що формує в людині здатність до засвоєння різного роду ціннісних норм (духовно-ідеологічних, культурних, екологічних та інших), перетворюючи їх у площину певної ідеології та моралі;

2) *фаховий блок*, тобто комплекс заходів, що формує з людини фахівця певного напрямку та певної кваліфікації;

3) *блок правової культури*, тобто комплекс заходів, що формує з людини законослухняного громадянина власної держави.

Кожен з цих блоків містить в собі і наукову, і методичну, і організаційну роботу. Зазначена вище структуризація освітянського процесу є зазвичай універсальною схемою, придатною для всіх галузей освіти. Разом з тим роль кожного з блоків в різних галузях буде різною, так само різною буде роль того чи іншого елемента в одній галузі, але в різних блоках (див табл. 1).

Звичайно перехід на нову парадигму не ставить перед собою тільки елементарне виживання ані нації, ані навіть держави. Питання стоїть набагато ширше: ми тільки в тому випадку маємо право на достойне життя, якщо забезпечимо власному суспільству сталий духовний прогрес. Якщо раніше акцент в освіті ставився лише на професійній підготовці майбутнього фахівця, то тепер в її основу мають бути покладені наступні принципи, а саме:

1. **Принцип збалансованості, повноцінності та соціальності освіти.** Він полягає в тому, що всі освітні блоки мають бути збалансовані та узгоджені між собою, причому це балансування має відбуватися на основі пріоритетності духовно-ціннісного напрямку. В студенті, окрім його фаховості, повинні бути сформовані потреба у постійному інтелектуальному духовному і моральному збагаченні, самовдосконаленні активній протидії виявам аморальної поведінки, а так само соціальна активність, громадянська ініціатива, навички

особистої відповідальності за долю нації й держави, тощо.

2. Принцип єдності освіти. Передбачає єдину методологію здійснення навчання, виховання, науково-дослідної роботи в рамках єдиного процесу, добросовісне виконання кожним студентом й викладачем своїх обов'язків, в тому числі суспільних, участь зазначених осіб в житті власного закладу, регіону держави.

3. Принцип ціннісно-правового світосприйняття. Полягає в органічному поєднанні загальнолюдських та державних (при пріоритетності державних) та будь-яких інших ієрархічних пар цінностей (при пріоритетності в кожній парі вищих з них).

4. Принцип патріотичної свідомості. Проявляється в засвоєнні та органічному поєднанні всіх позитивних видів патріотизму і у формуванні на цій основі любові до Батьківщини, власного народу, його ідеології, культури, мистецтва, науки, виробництва, релігії, тощо.

5. Принцип фаховості освіти. Передбачає сучасність та системність фахових знань, які поширює освіта, зручність їх сприйняття, взаємний зв'язок з потребами реальної практики, відповідне наукове обґрунтування, і т. ін.

6. Принцип суспільного партнерства. Передбачає правову рівність студентства й професорсько-викладацького складу, обов'язкову співпрацю між ними та повага одних до цінностей, уподобань, рівня розвитку, тощо, інших й навпаки.

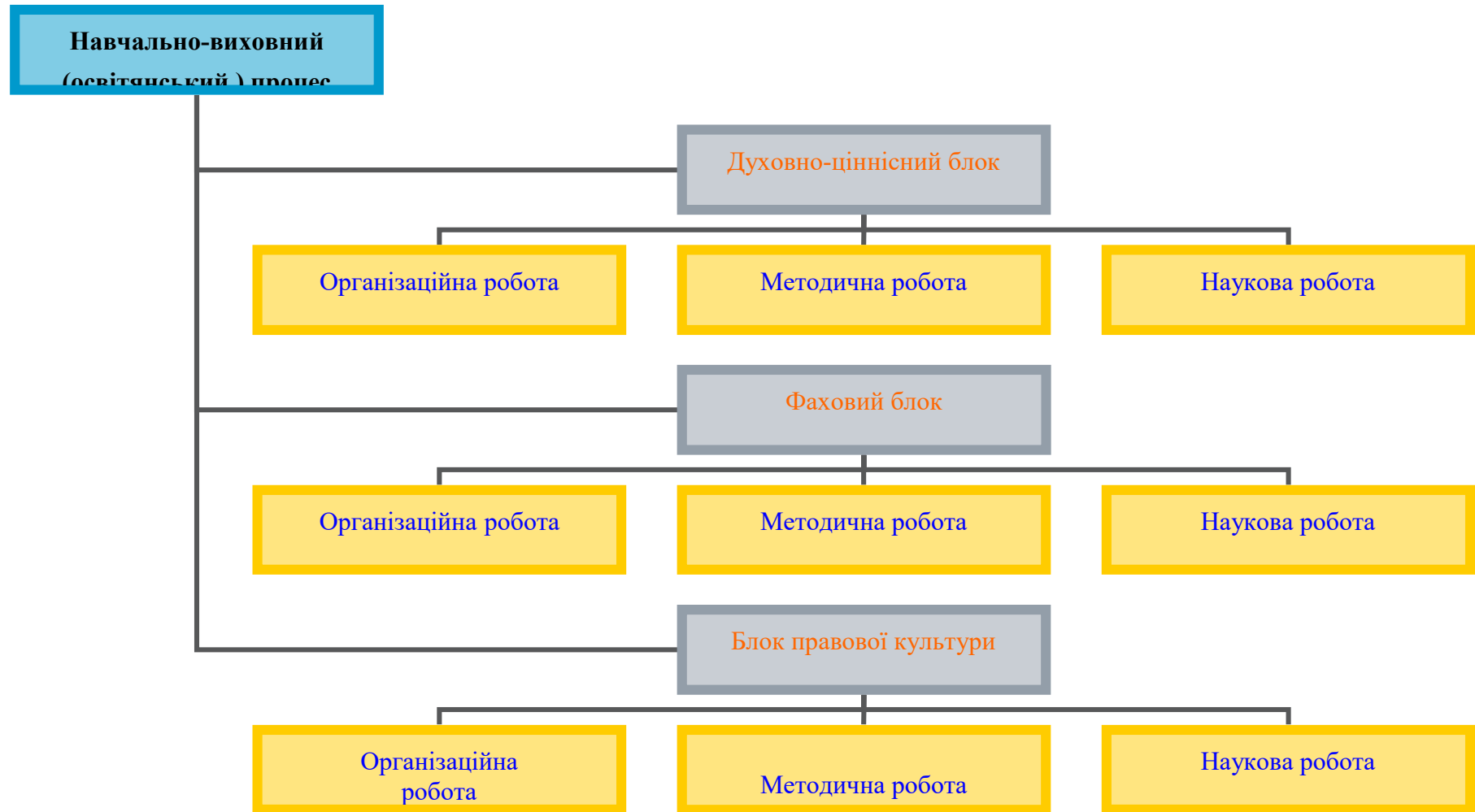

Рис. 1 Структурна модель навчально-виховного процесу

Таблиця 1

Роль блоків та елементів в галузях освіти

Галузь освіти	Блоки освітянського процесу	Елементи освітянського процесу (пріоритетність)		
		організаційна робота	методична робота	наукова робота
Техніко-гуманітарна (всі технічні галузі , включаючи будівництво; більшість з гуманітарних галузей , крім юридичної та творчої)	духовно-ціннісний блок	П	+	+
	фаховий блок	+	П	П
	блок правової культури	+	П	+
Творча	духовно-ціннісний та фаховий блок ¹⁾	П	П	+
	блок правової культури	+	П	+
Юридична	Духовно ціннісний блок	П	+	+
	Фахово-правовий блок	+	П	П

Умовні позначення: + - наявність елемента в блоці; П - пріоритетність елемента в блоці.

¹⁾ В творчих та юридичних галузях окремі блоки (в першому випадку – духовно – ціннісний та фаховий , в іншому – фаховий та правової культури) майже збігаються за змістом , тому в таблиці 1 вони подані як єдиний спільний блок. - Прим. автора.

Як видно з переліку вищезазначених принципів, фаховість студента в сучасних умовах має стати органічною складовою більш загального комплексу цінностей – *комплексу шляхетності* –, завдяки якому молода людина суттєво збагачується, стаючи на шлях гармонійного й сталого розвитку в єднанні з оточуючим середовищем, і піднімаючись до рівня **шляхетності еліти**.¹⁾

З огляду на це структурна модель ідеального студента має наступний вигляд (див рис 2). При цьому сам студент має усвідомлювати як свою власну роль в житті суспільства, так і відповідальність за долю сучасних та майбутніх його поколінь.

Сказане вище дає підстави представити головну мету навчально-виховного процесу наступним чином (конкретні значення показників визначені спеціальними дослідженнями):

$$\left\{ \begin{array}{l} Y(X_i) = 0,45X_1 + 0,30X_2 + 0,25X_3 \rightarrow \max \\ X_1 \geq 1303,765 = E_1 \\ X_2 \geq 38,525 = E_2 \\ X_3 \geq 56,938 = E_3 \\ X_1 \in \{-0,35; \infty\}, X_2 \in \{0; \infty\}, X_3 \in \{0; \infty\}, Y(X_i) \in \{-0,16; \infty\}, \end{array} \right. \quad (1)$$

де $Y(X)$ - коефіцієнт шляхетності, бали;

X - показник (критерій) i -ого типу виховання (1-духовно-ціннісне, 2-фахове, 3-правове), бали;

E - мінімально достатній рівень (еталон) критерію i -ого типу виховання, бали.

Це і є *загальна цільова модель ідеального студента*, з якої безпосередньо випливає інтегрована школа оцінювання студента (ІШОС) (див. додаток, табл. 2). За допомогою цієї ж самої моделі можна обчислити інтегрований еталон який очевидно дорівнює:

$$E = 0,45 E_1 + 0,30 E_2 + 0,25 E_3, \quad (2)$$

$$E_0 = 0,45 + 1303,765 + 0,30 + 38,525 + 0,25 + 56,938 \sim 612,5 \text{ бала,}$$

де E_0 – інтегрований еталон (еталон коефіцієнта шляхетності), бали.

¹⁾ Під останньою будемо розуміти прошарок суспільства з високими духовними та моральними якостями. - Прим. авт.

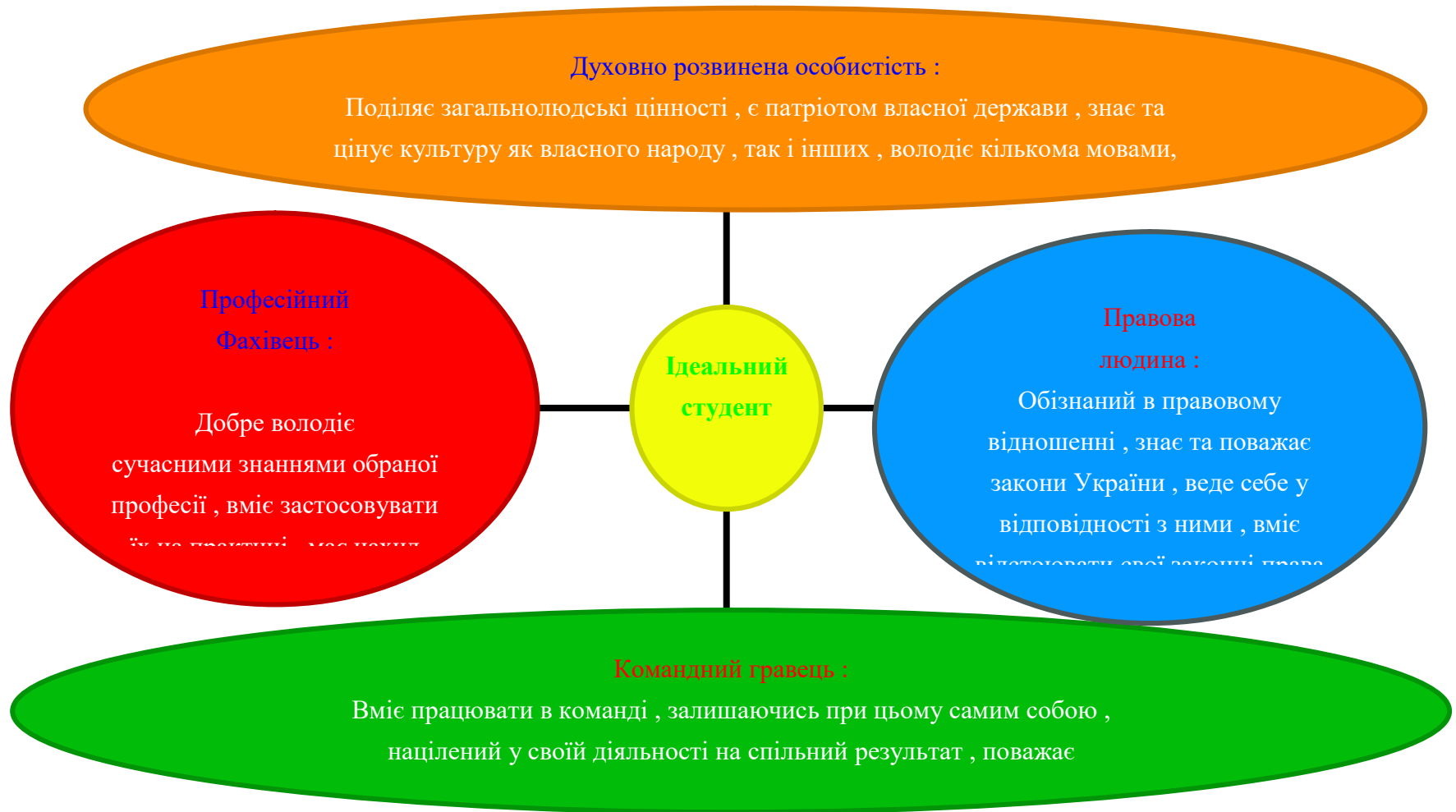

Рис. 2А Структурна модель ідеального студента: загальна модель

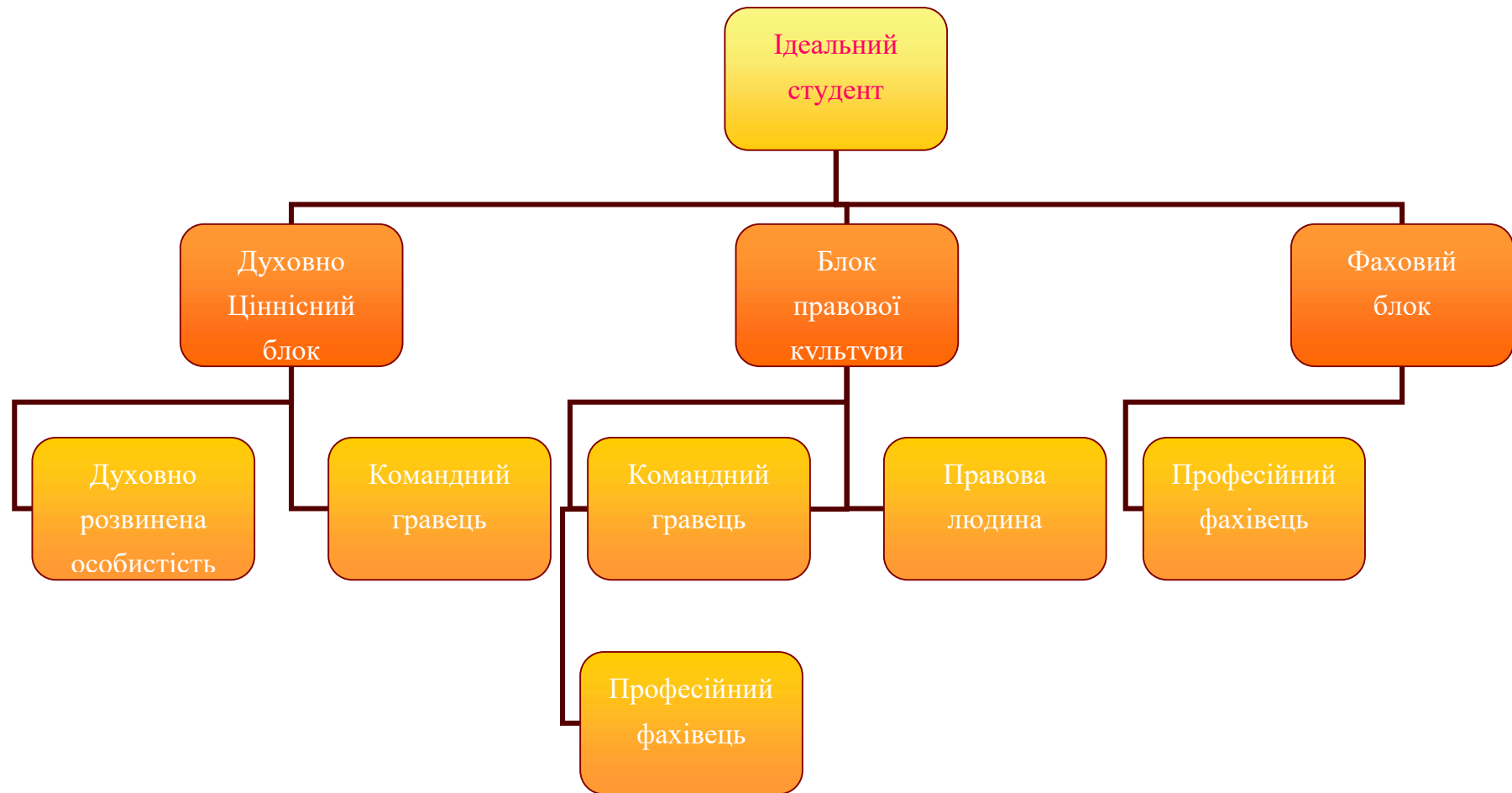

Рис. 2Б Структурна модель ідеального студента: взаємозв'язок між впливом окремих напрямів навчально-виховного процесу та формуванням певних рис ідеального студента

Як видно із запропонованої шкали вона має вісім прохідних оцінок (від -367,5 балів і вище), в той час як національна шкала тільки три а ECTS-пять. Крім того вона носить *стимулюючий* характер , *оскільки дає можливість як* втрачати , *так і* заробляти бали. ¹⁾ Це надає більшу свободу студенту але разом з тим й покладає на нього більшу відповідальність за прийняті ним же рішення, Зазначений факт є без сумніву кроком вперед в освітянській технології.

ВИСНОВКИ:

1.Важливою умовою результативності навчально-виховної роботи в цілому є застосування в ній **світоглядно – професійних**, а не **вузькофахових** педагогічних методик, контроль ефективності яких ведеться *рейтинговими* методами. Завдяки такому підходу комплексно зачіпаються та вирішуються проблеми *всіх* блоків освітянського процесу, внаслідок чого молода людина набуває ознак **гармонійно розвиненої особистості** .

2 Встановлено, що навчально-виховний процес є складною освітянською конструкцією, яка складається з блоків (*духовно-ціннісний, фаховий, правової культури*) та елементів (*організаційна, наукова або методична робота*) .Визначено також, що в залежності від галузі освіти автономність зазначених блоків та елементів може бути різною.

3. Сформовано та визначено шість основних принципів сучасної освіти, а саме :

- принцип збалансованості повноцінності та соціальності освіти ;
- принцип єдності освіти ;
- принцип ціннісно-правового світосприйняття ;
- принцип патріотичної свідомості ;
- принцип фаховості освіти;
- принцип суспільного партнерства .

4. Розроблено структурну модель ідеального студента та відповідну загальну цільову модель, в яких звернуто увагу на необхідність гармонійного узгодження всіх блоків освіти в кінцевому результаті (підготовлений випускник).

¹⁾ В традиційних школах існують верхні обмеження, що призводять до того, що в них можна **тільки** втрачати бали. На відміну від них ІШОС-шкала без **будь-яких** верхніх обмежень, а це надає їй максимальну наближеність до суті прогресу.-Прим. авт.

5. За рахунок введення спеціальних показників (*коефіцієнт шляхетності* , *індекси спеціалізованого розвитку*) розроблено інтегровану шкалу оцінювання студентів (ІШОС), яка співставна як з ЕСТС , так і з національною шкалою. Зазначена шкала (ІШОС) дозволяє більш справедливо вирішувати питання відрахування студента із закладу, стимулювати молодь до успіхів, в тому числі у навчанні, тощо.

6. Поступове впровадження окремих постулатів нової системи в громадське життя будівельного факультету КНУБА та частково всього університету (див.додаток, табл. 3) призвело до більш згуртованого студентства, більш усвідомленого життєвого вибору в діях студентів, зростання рівня їх зацікавленості в результатах власної праці, а так само до стійкої патріотичної тенденції.

ДОДАТКИ

Таблиця 2

Інтегрована шкала оцінювання студента (ІШОС)

Допустима область значень коефіцієнта шляхетності, бали	Інтервал значень, бали :						Оцінка :		Зміст оцінки :	
	№	Формула Розрахунку	в розрізі критеріїв :				За ECTS	За національною шкалою	загальний	Рівня шляхетності
			Індекс Духовного розвитку	Індекс Правового розвитку	Індекс Професійног	коефіцієнт шляхетності				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
$-0,16 \leq Y(X_i) \leq \infty ; Y(X_i) \in Q$	1	$K > 10E$	(13037; ∞)	(385; ∞)	(569; ∞)	(6125; ∞)	A	5	ВІДМІННО-Ідеальний студент	Ідеальний
	2	$7.5E < K \leq 10E$	(9778; 13037]	(289; 385]	(427; 569]	(4593; 6125]				Відмінний
	3	$5E < K \leq 7,5E$	(6518; 9778]	(193; 289]	(285; 427]	(3062; 4594]	B	4	ДУЖЕ ДОБРЕ-гарний студент	Дуже добрий
	4	$2,5E < K \leq 5E$	(3259; 6519]	(96; 193]	(142; 285]	(1531; 3063]	C	4	ДОБРЕ-добрий студент	Добрий

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	-----------	-----------

Продовження табл.2

5	$E < K \leq 2,5E$	(1304;3259]	(39;96]	(57;142]	(612; 1531]				Середній
6	$K=E$	1304	39	57	612	Д	3	ЗАДОВІЛЬНО-нормальний студент	Необхідний
7	$0,8 \leq E \leq K < E$	[1044; 1304)	[31; 39)	[46; 57)	[490; 612)	Д	3	ЗАДОВІЛЬНО – задовільний студент	Задовільний
8	$0,6E \leq K < 0,8E$	[782;1044)	[23;31)	[34,46)	[368;490)	Е	3	ДОСТАТНЬО-не безнадійний студент	Достатній
9	$0,4E \leq K < 0,6E$	[522;782)	[5 ; 23)	[23; 34)	[245;368)	FX	2	НЕЗАДОВІЛЬНО-Поганий студент	Незадовільний
10	$0,2E \leq K < 0,4E$	[261 ; 522)	[8 ; 15)	[11 ; 23)	[123;245)	F	1	НЕЗАДОВІЛЬНО-Занадто поганий студент	Вкрай низький
11	$K < 0,2 E$	-0,4;261)	[0 ; 8)	[0 ; 11)	[-0,16; 123)				Нульовий (шляхетність відсутня)

Всі значення у стовбцях 1, 4-7 округлені до сотих. УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ: К - критерій ; Е - еталон критерію

Таблиця 3

Заходи якими впроваджувалися окремі постулати нової концепції

№ 3 / 3	Дата	Проведений захід	Хто організував
1	2	3	4
1	2003 – 2005р.р.	Молодіжні дискотеки в стінах КНУБА (всього – п'ять)	Клуб “ Молодіжна Стихія”, студенти будівельного факультету
2	2006 - 2007р.р.	Перемога будівельного факультету (БФ) у першій “ Візитній картці факультету КНУБА”	Студентська організація БФ, деканат БФ
		Реанімація Дня БФ	- //-
3	2008 р.	Друга перемога БФ на “ Візитній картці факультету КНУБА”	- //-
4	2009 –2010р.р.	СРІБНІ місця БФ на двох “ Візитках” поспіль	-//-
		Реанімація конкурсів краси у КНУБА силами БФ, обрання першої королеви факультету	- //-

Продовження табл. 3

1	2	3	4
		Перші публічні виступи шоу-театру БФ “КРИЛА АНГЕЛА” в рамках серії “Прокинься та співай”	Шоу – театр “КРИЛА АНГЕЛА”
5	2011 р.	Презентація поетичної збірки КНУБА “Обрії натхнення”	Бібліотека КНУБА , шоу – театр “КРИЛА АНГЕЛА”
		Перший флешмоб БФ (в гуртожитку КНУБА № 7)	Студентська організація БФ
		Акція “ Цих днів не змовкне слава з полів великих битв”	МОНМСУ , Інститут інноваційних технологій та змісту освіти, Організація ветеранів України , Служба волонтерства ,благодійництва й милосердя КНУБА , деканат БФ, Шоу-театр “КРИЛА АНГЕЛА”
		Бронзове місце БФ у фіналі “Прокинься та співай”	Шоу – театр “КРИЛА АНГЕЛА”

Продовження табл. 3

1	2	3	4
6	2012 р.	Святкування поетичного клубу "Стихія" 25-річчя КНУБА	Клуб " Стихія", Шоу-театр "КРИЛА АНГЕЛА", Збірна КНУБА з танцювальної аеробіки
		Фотоконкурс КНУБА	Бібліотека КНУБА , Шоу-театр " КРИЛА АНГЕЛА", Збірна КНУБА з танцювальної аеробіки
		Літературно-музичне шоу "У полум'ї Священного Вогню кувалася Велика Перемога"	Служба волонтерства, благодійництва й милосердя КНУБА , Бібліотека КНУБА , Ветеранська організація КНУБА , Шоу-театр "КРИЛА АНГЕЛА", Збірна КНУБА з танцювальної аеробіки
		Останній дзвоник сезону 2011-2012н. р., Перший дзвоник сезону 2012-2013 н. р.	Студентська організація БФ , Шоу-театр"КРИЛА АНГЕЛА"
		Бізнес-семінар	Служба волонтерства, благодійництва й милосердя КНУБА , Студентська організація БФ, Шоу-театр "КРИЛА АНГЕЛА"
		Мюзикл " Один день із життя справжнього студента"	Деканат БФ , Студентська організація БФ , Шоу-театр "КРИЛА АНГЕЛА" , Збірна КНУБА з танцювальної аеробіки
7	1-а половина 2013 р.	Концерт-виставка "Весна іде , весні- дорога"	Бібліотека КНУБА , Служба волонтерства, благодійництва й милосердя КНУБА , Шоу-театр "КРИЛА АНГЕЛА", Збірна КНУБА з танцювальної аеробіки

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ :

1. Наказ МОНУ від 07. 08. 02 р., № 450.
- 2 .Концепція гуманітарного розвитку України на період до 2020 р.
(лист МОНМСУ від 20. 08. 12 р., № 1/9-584).

Отримано: 18.06.2013